

Sundhedsministeriet

Enhed: BESS
Sagsbeh.: DEPHSJE
Koordineret med:
Sagsnr.: 2100084
Dok. nr.: 1538295
Dato: 04-01-2021

TALEPAPIR

Samrådstale – EU's strategi for indkøb af vaccine mod COVID-19 og danske overvejelser

Det talte ord gælder
[Christiansborg, den 2. februar 2021, kl. 18-19, lokale 1-133, Sundheds- og Ældreudvalget.
Varighed ca. 10 minutter]

Samrådsspørgsmål AW og AX

Samrådsspørgsmål AW

”Ministeren bedes redegøre for EU's strategi for indkøb af coronavaccine, herunder for de forhold, der er beskrevet i Der Spiegel om bl.a. en kontrovers mellem Frankrig og Tyskland samt om man har takket nej til køb af tilstrækkelig med vacciner, jf. artikel i Der Spiegel 18/12-20: ”Germany and Europe Could Fall Short on Vaccine Supplies”.
<https://www.spiegel.de/international/europe/the-planning-disaster-germany-and-europe-could-fall-short-on-vaccine-supplies-a-3db4702d-ae23-4e85-85b7-20145a898abd>”.

Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Morten Messerschmidt (DF).

Samrådsspørgsmål AX

Vil ministeren tage - eller har ministeren taget - initiativ til at opkøbe flere vacciner, som Tyskland har gjort udenom EU? Der henvises til artiklen på www.tagesschau.de 20/12-20: ”Bund kauft mehr Impfdosen“.
<https://www.tagesschau.de/inland/impfdosen-corona-deutschland-101.html>

Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Liselott Blixt (DF).

Svar:

Tak for de to spørgsmål om vigtige og højaktuelle emner – nemlig EU's indkøb af vacciner og de danske overvejelser om vaccineindkøb.

Lad mig starte med det første spørgsmål, hvor spørgeren henviser til en artikel i det tyske tidsskrift Der Spiegel fra den 18. december 2020.

Selv om jeg har stor respekt for det meget velansete tyske tidsskrift, vil jeg alligevel indlede med at tage forbehold for, at det i forbindelse med samrådet ikke har været muligt at faktatjekke alt, hvad der fremgår af artiklen i Der Spiegel.

Når jeg lægger nogle forhold fra artiklen til grund for mine svar, skal det derfor ikke tages som udtryk for, at jeg dermed bekræfter opfattelsen af forholdene, som der Spiegel fremstiller dem.

Jeg hæfter mig særligt ved tre udsagn fra artiklen i Der Spiegel:

1. at EU har købt vaccinerne fra Moderna og BioNTech/Pfizer for sent.
2. at EU havde mulighed for at indkøbe op til 500 millioner doser i første omgang fra BioNTech og 300 millioner doser fra Moderna.
3. at Tyskland skubbede på for, at der blev købt flere vacciner fra BioNTech/Pfizer, men at flere EU-lande var imod dette bl.a. set i lyset af, at EU har bestilt 300 millioner doser fra det franske firma Sanofi.

Lad mig indlede med at anføre, at Danmark næppe havde stået godt alene i en forhandlingssituation om vaccinerne.

I sommer var der mange forskellige vaccinekandidater, og det var uforudsigeligt at sige, hvilke der ville resultere i en virksom vaccine, og hvilke der ville snuble undervejs.

Jeg er nødt til at minde om, at det er aldrig nogen sinde er set før, at vi på så kort tid har udviklet vacciner, hvoraf tre er godkendte og to er taget i brug i Danmark til en sygdom, vi lærte at kende for under et år siden.

Vi stod altså over for et valg. Skulle vi gå alene og selv lave aftaler med potentielle vaccinekandidater? Eller skulle vi lave aftaler med EU og stå sammen i fællesskab.

Her valgte vi det sidste, og jeg kan konstatere, at fx Norge efter nærmere sonderinger også besluttede at tilslutte sig EU's indkøb af vacciner.

Kommissionens vaccinestrategi blev forelagt for Folketingets Europaudvalg den 8. juni 2020 i forbindelse med det uformelle videomøde for sundhedsministre den 12. juni 2020.

Europaudvalget har ligeledes den 17. juni 2020 modtaget et notat med en orientering om Danmarks tilslutning til Kommissionens vaccineaftale og deltagelse i styregruppen, som har repræsentanter fra medlemslandene og er inddraget tæt i forhandlingerne med vaccineproducenter.

Udvalget fik også en orientering om status i forbindelse med den uformelle videokonference for sundhedsministre i september 2020.

Endelig lad mig minde om, at vaccinstrategien bl.a. er finansieret gennem EU's nødhjælpsinstrument, ESI, som blev aktiveret i foråret 2020, og at Folketingets finansudvalg i efteråret har tiltrådt et aktstykke om tilførsel af yderligere midler til ESI med det formål, at der kunne indgås yderligere aftaler vaccineindkøb.

Lad os så tage de tre udsagn fra Der Spiegel artiklen én ad gangen.

Først, har EU købt vaccinerne fra Moderna og BioNTech/Pfizer for sent?

Til dette spørgsmål må man konstatere, at aftalerne med de to vaccineproducenter blev indgået i november 2020. Det er ca. ni måneder efter, at pandemien brød løs, og fem måneder efter, at EU landene officielt gik sammen om en fælles indkøbsstrategi.

Den tidslinje kan der være flere grunde til, bl.a. at der har været tale om en ny situation og en ny opgave for EU-samarbejdet. Jeg kan ikke med den viden, jeg har i dag, vurdere, om det har været for langsomt. Men det er et relevant spørgsmål, som man bør evaluere grundigt på, så vi kan lære af processen..

For det andet, gik EU glip af at købe 500 millioner doser i første omgang fra BioNTech/Pfizer og 300 millioner doser fra Moderna?

Det kan jeg ikke bekræfte. Hvorvidt EU havde mulighed for at købe flere BioNTech-vacciner i første omgang er ikke

noget Lægemiddelstyrelsen kender til. Selve forhandlingerne med firmaerne er blevet varetaget af EU's Joint Negotiation Team, som Danmark ikke har deltaget i. Der foreligger ikke referater fra forhandlingerne.

Jeg kan oplyse, at har nu EU indgået aftale om 600 millioner doser med BioNTech/Pfizer, efter EU senest den 8. januar 2021 indgik aftale om yderligere 300 millioner doser.

Pfizer/BioNTech kunne i går bekræfte, at der heraf ville komme yderligere 75 millioner doser til EU i andet kvartal, og at vi forhåbentlig vil modtage flere leverancer allerede i dette kvartal. Det følger vi naturligvis meget tæt.

I forhold til Moderna-vaccinen har EU indkøbt 160 mio. doser, og der pågår pt. forhandlinger i EU om yderligere doser.

Og endeligt – blev der ikke indkøbt flere vacciner fra BioNTech Pfizer, fordi der var var bestilt doser fra Sanofi?

Jeg er ikke bekendt med, at man skulle have stoppet et større indkøb af BioNTech-vaccinen på grund af Sanofi-vaccinen. Derimod kan jeg oplyse, at den franske vaccineproducent Sanofi nu er gået ind i at kunne producere BioNTech-vaccinen.

Løfter vi blikket fra artiklen i Der Spiegel, kan vi se, at der gennem EU er indkøbt vacciner til, at man kan vaccinere 1,4 milliarder personer i EU eller 2,3 milliarder vaccinedoser. Heraf er der sikret, at Danmark kan indkøbe vacciner til op mod 23 millioner personer.

Langt de fleste aftaler indeholder således klausuler, der giver mulighed for at indkøbe ekstra, valgfri doser, når man ser, om vaccinen virker, er sikker og har opnået myndighedsgodkendelse.

Hvis nogle medlemsstater ikke ønsker deres rate af vaccinerne, så har de øvrige EU-lande mulighed for at tilsikre sig ekstra doser i en Bazaar-process, inden de bliver frigivet til firmaet til generelt salg eller donationer uden for EU. Denne Bazaar proces har Danmark benyttet sig af i forhold til flere af vaccinerne.

I forhold til samrådets andet spørgsmål om vi i Danmark burde vælge en anden strategi, så er det sådan, at EU-landene ikke må foretage bilaterale forhandlinger med de producenter, som EU forhandler med.

Derfor ser vi i Danmark på andre veje at gå, herunder muligheden for at bidrage til vaccineproduktionen selv i Danmark eller i et EU-samarbejde. Vaccineproduktion kan groft set opdeles i to: Fremstilling af indholdsstoffet (drug substance) og færdig-påfyldning (drug product). Lægemiddelstyrelsen og Statens Serum Institut har været i kontakt med flere lægemiddelproducenter i Danmark, herunder også vaccineproducenter, med henblik på at afsøge muligheder for, at de kan bistå til forøgelsen af produktionskapaciteten. Sonderingerne viser, at det ikke på kort sigt er muligt at etablere fuld produktion af disse vacciner i Danmark, men at nogle producenter kan bidrage med steril påfyldning (altså drug product fremstilling). Denne information har vi videregivet til Tyskland og Kommissionen, og Lægemiddelstyrelsen har også været i kontakt med direktionerne hos Pfizer og Moderna med besked om, at man fra dansk side kunne bidrage med netop denne del af processen. Meldingen tilbage fra vaccineproducenterne har været, at der for nuværende ikke er behov for denne kapacitet fra Danmark.

Og regeringen skubber fortsat på for, at Kommissionen gør endnu mere for at engagere industrien i at producere og levere flere vacciner til EU's medlemslande. Jeg har senest gentaget dette over for sundhedskommissæren af brev den 29. januar 2021.

Alle sten vendes og alt undersøges i forhold til at sikre vacciner hurtigt til Danmark. Vi er lykket i Danmark med at udrulle vaccinerne meget hurtigt, når de leveres. Nu skal der fokus på at øge og sikre leverancerne af vaccinerne, og det har regeringen.

Tak for ordet!